

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет (Україна)

Вища школа економіко-гуманітарна (Республіка Польща)

Академія техніко-гуманітарна (Республіка Польща)

IBM Canada, м. Торонто (Канада)

Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку

Національної академії наук України", м. Київ (Україна)

Парламент Ізраїлю, м. Єрусалим (Держава Ізраїль)

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут» (Україна)

Одеський національний політехнічний університет (Україна)

Технічний університет –Варна (Республіка Болгарія)

Університет “Проф. д-р Асен Златаров”, м. Бургас (Республіка Болгарія)

Університет Торонто (Канада)

УО «Вітебський державний технологічний університет» (Республіка Білорусь)

Економічні проблеми сталого розвитку

Экономические проблемы устойчивого развития

Economical Problems of Sustainable Development

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції
імені проф. Балацького О. Ф.
(Суми, 11–12 травня 2016 р.)

У двох томах

Том 1

Суми
Сумський державний університет
2016

план дій, котрий дозволить реалізувати ідеї. Головною задачею будь-якого інвестора є максимізація прибутків та мінімізація ризиків. Інвестори, як професіонали повинні вміти обирати об'єкти в які саме будуть вкладати кошти, аналізувати їх та враховувати ризики, котрі можуть статися в процесі реалізації. Найголовнішим завданням будь-якого інвестора є вміння виявляти та оцінювати існуючі ризики, розуміти наслідки котрі можуть завдати вони, створювати заходи, котрі дозволять знизити наявність ризиків, а найголовніше вміти прогнозувати діяльність під час загострення ризиків.

Серед основних способів мінімізації інвестиційних ризиків є інвестування, страхування, диверсифікація та хеджування. Інвестування являє собою процес, котрий дозволяє визначити рівень ризику. Страхування є одним з популярних методів управління ризиками, адже саме цей вид відносин перекладає обов'язки на компанію, котра приймає на себе зобов'язання по компенсації збитків, що виникли в разі настання непередбачені подій. Диверсифікація це певний розподіл грошових коштів за різними видами активів. Основна ідея при цьому полягає в тому, що збиток від одного активу, компенсується прибутком інших. Хеджування - це спосіб зниження ризиків шляхом придбання або продажу фінансових інструментів.

Отже, інвестор повинен отримати певні навички, котрі дозволять управляти ризиками в будь-якій ситуації. Найголовніше в процесі інвестиційної діяльності є вміння знайти такий варіант дій, котрий повністю забезпечить оптимальне поєднання ризику та прибутку в майбутньому часі. Ризик важко нейтралізувати в процесі управлінської діяльності, але ним можна розпоряджатися, наприклад розробляти такі заходи, котрі дозволять знизити небажанні події при реалізації будь-якого проекту, але нажаль, повністю захиститися від будь-якого ризику просто неможливо.

Науковий керівник: асистент, к.е.н. Опанасюк Ю.А.

ТЕРМІНОВІ ЗАХОДИ ЩОДО ОНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ЕКОЛОГІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

професор **Веклич О.О.**

ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України»

У зв'язку з сучасними трансформаційними процесами, що набирають обертів в українському суспільстві, надзвичайно актуалізувалось питання щодо механізмів узгодження еколого-економічних інтересів не лише суб'єктів господарювання на всіх рівнях функціонування національної економіки, а й територіальних громад на різних рівнях адміністративно-територіального устрою. Слід зазначити, що об'єктивно суб'єкт господарювання будь-якого рівня є одночасно і членом територіальної громади певного рівня, що означає дуалізм його еколого-економічних інтересів, оскільки ці групи інтересів не обов'язково між собою співпадають

чи збалансовані. Крім того, що суб'єкт господарювання, будучи, наприклад, членом локальної територіальної громади та співвласником її комунальної власності, в тому числі природних об'єктів, та усвідомлюючи загальну потребу в якісному довкіллі, тим не менше не завжди дотримується екологічно раціональної поведінки, оскільки його власний економічний інтерес, як правило, домінує над екологічним інтересом, а тим більше – над еколого-економічним інтересом його територіальної громади. Тобто виникає необхідність пошуку таких механізмів і інструментів регулювання, які були би спроможні, по-перше, спонукати інтеграцію екологічних інтересів у систему економічних цінностей, породжуючи одновекторний еколого-економічний інтерес, спрямований на одночасне задоволення і екологічних, і економічних потреб, а по-друге, – узгоджувати дуалістичну нетотожність еколого-економічних інтересів суб'єктів господарювання як членів територіальної громади певного рівня.

Якщо науковий пошук в напрямі реалізації першого завдання є більш-менш активованим у фаховій літературі завдяки постійній науковій та практичній увазі до питань удосконалення інструментів, механізмів, підсистем ієрархічно впорядкованих складних організаційно-економічного та економіко-правового мегамеханізмів екологічного регулювання, то досягнення цілі другого завдання дотепер є досить проблематичним. Причини даної ситуації, яка, на мій погляд, нині загострилась, полягають насамперед у нестабільності економіко-правового мегамеханізму екологічного регулювання та дотичної до нього чинної правової бази з питань децентралізації, в тому числі фінансово-бюджетної децентралізації. Йдеться про таке.

По-перше, як свідчить проведений аналіз нормативно-законодавчої бази повноважень органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади щодо природокористування та екологічного регулювання, вона є далеко не досконалою, що підтверджується виявленими внутрішніми неузгодженостями, невідповідностями, суперечливістю, декларативністю певних нормативно-правових положень у масиві головних законодавчих документів з децентралізації влади, що їх регламентують. Серед них особливу занепокоєність викликає виявлена декларативність законодавчих положень стосовно реалізації прав власності на природні об'єкти і блага територіальних громад сіл, селищ, якою фактично знімаються їх правомочності щодо розпорядження природними об'єктами і благами – об'єктами їхньої спільної власності, залишаючи лише функції володіння та користування [1]. До речі, саме цим можна пояснити численні приклади фактичної безпорадності територіальних громад базового рівня у вирішенні локальних екологічних проблем на їх користь (наприклад, стосовно відведення землі під спеціально обладнані місця збирання твердих побутових відходів), що врешті-решт призводить не лише до загострення суперечностей колективних (групових) чи особистих економічних і екологічних інтересів, а

й до поглиблення екологічної байдужості громади (яскравим прикладом слугує ситуація з видобуванням бурштину в Рівненській області [2]).

По-друге, слід відмітити наявність законодавчо встановленої впродовж останніх років і чинної донині фактичну руйнацію системи фінансового забезпечення природоохоронних заходів через трансформацію регламенту, з одного боку, цільового спрямування екологічного податку до загального фонду Державного бюджету замість спрямування цих коштів до спеціального фонду Державного бюджету, а з другого – витрачання місцевими бюджетами надходжень від екологічного податку на заходи, що не мають ніякого відношення до природоохоронної діяльності та безпосередньо не вирішують екологічних проблем в державі, окремому регіоні, території громади [3; 4].

За таких законодавчих умов про механізми збалансування еколого-економічних інтересів з притаманною їм головною функцією стимулювання природокористувачів до ведення господарської діяльності екологобезпечними засобами і методами годі й говорити. Очевидно, що нині з метою налагодження економіко-правового мегамеханізму екологічного регулювання насамперед необхідно чітко на законодавчому рівні принаймні: визначити та прописати спектр реалізації права власності територіальної громади на природні об'єкти й ресурси; реанімувати юридичну основу фінансової дієздатності спеціального фонду Державного бюджету – Державного фонду охорони навколишнього природного середовища; анулювати бюджетні прописи, якими закріплено право витрачання надходжень від сплати екологічного податку за іншими статтями витрат, відмінними від природоохоронних; відновити вертикаль управління в сфері охорони навколишнього природного середовища. Зрозуміло, що запропонований перелік заходів щодо оновлення та формування законодавчого поля природокористування, адекватного завданням та цілям досягнення сталого розвитку, який задекларований численними програмами державотворення та відповідними нормативними актами, цим не вичерпується.

Окремих питань, що потребує тепер особливої уваги, постає активізація системи екологічної просвіти, починаючи з локального територіального рівня, яка занедбана жорсткими економічними реаліями сучасних трансформаційних процесів.

1. Веклич О.О. Удосконалення законодавчих прописів правомочності місцевого самоврядування в сфері природокористування та екологічної політики // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України, 2016, № 1. – С. 42-51. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://instzak.rada.gov.ua/instzak/doccatalog/document;jsessionid=C2D79E4209136F80011FB1F13B95F68E?id=83083>.

2. Василь Голян: коли видобуток бурштину відбудуватиметься в інтересах місцевого населення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua-ekonomist.com/12132-vasil-golyan-koli-vidobutok-burshtinu-vdbuvatimetsya-v-nteresah-mscevogo-naselennya.html>.

3. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо цільового спрямування

екологічного податку : Закон України від 24.12.2015 р. № 918-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/918-19>.

4. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин: Закон України від 28.12.2014 р. № 79-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/79-19>.

ВПЛИВ ПОЛІТИЧНИХ ЧИННИКІВ НА ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ ПОРТФЕЛЯ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

студент гр. М-41 **Вечесенко І.С.**
Сумський державний університет (Україна)

Цінні папери формують відносини між особами, які їх надають та які їх отримують. Вони засвідчують право власності та право участі у розподілі власності та капіталу. Портфель цінних паперів дає змогу керувати ними, як єдиним механізмом. Тому фондовий ринок забезпечує при формуванні збереження його вартості, ліквідність, зменшення ризикованості. Існує безліч чинників, які мають вплив на формування портфеля замовлення та його економічні показники. Основними з них є політичні чинники, які створюють середовище для реального обміну, купівлі, передачі цінних паперів, приймаючи закони, видаючи певні акти, що стосуються інвестиційного процесу та регулюють рух цінних паперів. Тому політичні чинники тісно пов'язані з економічними. При зменшенні прибутку за рахунок коливання курсу національної валюти, організація, що має цінні папери або інвестори, які готові вкласти власні гроші в певну справу втрачають доходи та відчують своє невідне становище на економічному ринку. Тому національний інвестиційний ринок втрачає вітчизняного інвестора та створює вигідні вкладення в бізнес іноземних країн з більш стійкою економічною та політичною ситуацією. Політична стабільність, відсутність політичних конфліктів створює стабільний попит на ринку акцій і не створює зниження вартості та цінності паперів. При певних суперечностях у владі, можливе закриття певних підприємств та знецінення їх акцій та втрату ліквідності та можливості відновити роботу. Прийняті закони, що стосуються сертифікації певних видів діяльності сертифікатів регулюється відповідними органами управління, тому підприємства чи підприємці, які отримують сертифікати, як цінний папери не повинні отримувати істотних збитків, які формують політичні чинники.

На даний момент Україна знаходиться в кризовому політичному та економічному стані, тому для даного етапу розвитку характерний спад на ринку цінних паперів. Основними причинами знецінення портфелів цінних паперів на українському ринку є розрив міжрегіональних зв'язків внаслідок військових дій на сході України та тимчасово окупованої території АР Крим, ускладнені торговельні відносини з Російською Федерацією, зниження купівельної спроможності населення внаслідок зменшення реальних доходів

населення; погіршення фінансових результатів підприємств, звуження кредитної активності, скорочення державного фінансування та високий рівень невизначеності [1]. Отже, політична ситуація, а саме збройний конфлікт має істотний вплив на бізнес даної території.

1. Проблеми розвитку грошової системи України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ifreestore.net/742/7/>

Науковий керівник: ас., к.е.н. Опанасюк Ю.А.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

аспірант Гирба О.О.

Українська академія банківської справи

Розвиток української економіки, що вважається малою відкритою економікою, тісно пов'язаний з тенденціями на світовому ринку. Однак протягом останніх років геополітичні ризики, центрами яких стала Україна та Близький Схід, зумовили послаблення світової економічної системи. Тому задля забезпечення фінансової стабільності вітчизняної та світової економіки необхідно зосередити увагу над шляхами мінімізації негативних наслідків тимчасової окупації території АР Крим, військових дій на Донбасі, торговельних війн з Росією, що тривалий час була основним торговельним партнером України, виснаженням міжнародних резервів тощо.

Внаслідок низки негативних внутрішніх та зовнішніх ризиків розвитку економіки України поглиблюються існуючі диспропорції, повільно відновлюється обсяг промислового виробництва та ВВП, знижуються обсяги освоєння капітальних інвестицій та об'єми зовнішньої торгівлі тощо. На тлі потужних девальваційних та інфляційних процесів, погіршення світової кон'юнктури, руйнування інфраструктури на сході України та фактичної втрати на невизначений термін кримських портів, через які перевалювалася значна частка експортоорієнтованої продукції, об'єми експорту суттєво знижуються, що зрештою впливає на зменшення притоку валютної виручки в країну. Крім того, погіршення інвестиційного клімату через посилення напруги в регіоні, внутрішні політичні проблеми та відсутність комплексного підходу уряду та відповідних державних структур до покращення макроекономічних показників, проведення реформ, спрямованих на полегшення ведення бізнесу через зниження рівня корупції та бюрократії призводять до гострої необхідності використовувати альтернативні способи забезпечення фінансової стабільності української економіки.

На нашу думку, забезпечити фінансову стабільність економіки України на даний момент можна лише при умові проведення зваженої відкритої економічної політики, у тому числі при активному посередництві